C/2026/3236

2.7.2026 г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет

Предложение за Директива на Европейския Парламент и на Съвета за изменение на Директива 2007/2/ЕО по отношение на опростяването на някои изисквания за създаването на инфраструктура за пространствена информация в Съюза

(COM(2025) 985 final — 2025/0393 (COD))

(C/2026/3236)

Докладчик: **Anna SCHOEMAKERS**

Законодателна процедура	EU Law Tracker
Искане за консултация	Европейски парламент, 17.12.2025 г. Съвет, 20.3.2026 г.
Правно основание	Член 192, параграф 1 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Документи на Европейската комисия	COM(2025) 985 final
Съответни цели за устойчиво развитие (ЦУР)	ЦУР 9 — Промишленост, иновации и инфраструктура ЦУР 11 — Устойчиви градове и селища ЦУР 12 — Отговорно потребление и производство ЦУР 16 — Мир, справедливост и силни институции
Компетентна секция	секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане от секцията	26.2.2026 г.
Приемане на пленарна сесия	18.3.2026 г.
Пленарна сесия №	604
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	203/1/2

1. ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ (ЕИСК)

1.1. подкрепя целите за конкурентоспособност на ЕС, опростяване на законодателството и намаляване на административната тежест и счита, че достъпните, оперативно съвместими и висококачествени пространствени данни са от решаващо значение за иновациите, икономическата и климатичната устойчивост, основаното на факти разработване на политиките и правилното функциониране на единния пазар ([1]);

([1]) Вж. стр. 1 от обяснителния меморандум.

1.2. приветства преразглеждането на Директива 2007/2/ЕО (INSPIRE) ([2]) в съответствие с оценката на Комисията и заключенията на REFIT и одобрява предложените изменения, които имат за цел да опростят задълженията, да премахнат остарелите разпоредби, да намалят дублирането и да модернизират управлението, като същевременно запазят основната цел за създаване на съгласувана и хармонизирана европейска инфраструктура за пространствена информация под името GreenData4All ([3]);

1.3. категорично подкрепя съгласуването на преразгледаната рамка INSPIRE с хоризонталното законодателство на ЕС в областта на данните, по-специално Директива (ЕС) 2019/1024 ([4]) относно отворените данни и повторното използване на информация от публичния сектор, и приветства премахването на припокриващи се и излишни разпоредби, за да се гарантира правна съгласуваност, оперативна съвместимост и регулаторна яснота в достиженията на правото на Съюза в цифровата област. ЕИСК счита, че този подход отразява по подходящ начин еволюцията към единна европейска екосистема за данни, а не към паралелни или фрагментирани секторни режими ([5]);

1.4. потвърждава, че данните, разгледани в рамките на инициативата GreenData4All, не следва да се разбират като обслужващи единствено политиката в областта на околната среда. Пространствените данни за околната среда по своята същност са трансгранични и междусекторни и представляват стратегически обществен актив за широк спектър от политики на държавите членки и на Съюза, включително адаптиране към климатичните промени, селско стопанство (например ОСП), качество на въздуха, космически програми, намаляване на риска от бедствия, обществено здраве, пространствено планиране и гражданска защита. Тези данни могат да бъдат полезни за публичните администрации, социалните партньори, организациите на гражданското общество, предприятията, изследователите и гражданите, както и за становищата и дейностите на ЕИСК, като например работата му по подхода „Едно здраве“ на Европейския съюз ([6]). Поради това ЕИСК приветства продължаващия подход на равнище Съюз за улесняване на пълния стандартизиран цикъл на живот на данните в съответствие с принципа на субсидиарност и пропорционалност ([7]);

1.5. отбелязва, че Комисията проведе смислен и приобщаващ процес на взаимодействие и консултации със заинтересованите страни, който доведе до положителни и приложими резултати, и посочва широката подкрепа, изразена от публичните органи, потребителите на научни данни, организациите на гражданското общество, частните лица и други заинтересовани страни, за изменението и опростяването на Директива 2007/2/ЕО, което укрепва легитимността и практическата значимост на предложените изменения;

1.6. би предпочел социалните партньори и организациите на гражданското общество да бъдат изрично посочени в член 18 от Директива 2007/2/ЕО. Въпреки че гражданското общество може да се разглежда като имплицитно включено, липсата на конкретна препратка може да доведе до различни тълкувания и дискреционно прилагане на равнището на държавите членки, което потенциално да подкопае последователното и приобщаващо изпълнение. В допълнение към това ЕИСК предпочита да бъде партньор в процес на изпълнение, осъществяван чрез многогодишна работна програма;

1.7. подчертава, че опростяването и модернизирането на рамката INSPIRE в съответствие с най-новите правила на Съюза относно отворените данни се очаква да генерира годишни икономии на разходи от приблизително 12 милиона евро, което я прави привлекателна част от пакета „Омнибус за околната среда“. Чрез рационализиране на изискванията и осигуряване на съгласуваност с настоящата рамка за отворени данни, преразгледаният подход има за цел да намали разходите за спазване на изискванията за публичните органи, като същевременно улеснява по-широкия и по-ефективен достъп до висококачествени геопространствени масиви от данни както за публични, така и за частни потребители. Очаква се това да подобри повторното използване на данните, да подкрепи иновациите и да допринесе за по-ефективното прилагане на политиките в множество сектори. ЕИСК подкрепя тези икономии на време и бюджет ([8]);

([2]) Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/2/oj).
([3]) Вж. стр. 8/9 от обяснителния меморандум.
([4]) Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 година относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj).
([5]) Вж. стр. 4/5 от обяснителния меморандум.
([6]) ОВ C, C/2026/16, 16.1.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/16/oj.
([7]) Вж. стр. 3/6 от обяснителния меморандум.
([8]) Вж. стр. 9/10 от обяснителния меморандум.

1.8. отбелязва, че предложението не включва промени в бюджетната рамка на Съюза и е представено като неутрално по отношение на бюджета. Въпреки това ЕИСК препоръчва да се гарантира, че държавите членки имат достъп до подходящи хардуерни и софтуерни инструменти, за да могат да използват едни и същи технически стандарти и процедури и по този начин да осигурят оперативната съвместимост на данните. Постоянно внимание следва да се отделя на адаптираното изграждане на капацитет. За тази цел на държавите членки следва да бъдат предоставени специфични средства, по-специално за валидиране на данни въз основа на публикувани стандарти ([9]);

1.9. подчертава, че справедливостта между поколенията изисква да се разработват далновидни политики, в които изрично да се отчитат дългосрочните последици от днешните решения за бъдещите поколения. Този принцип е особено важен при събирането, обработката и публикуването на пространствени данни, тъй като тези данни все по-често се използват за осигуряване на информация за избора на политиките с трайни последици за околната среда и обществото. Преходът от Директивата INSPIRE към ориентираната към бъдещето рамка GreenData4All представлява отлична възможност за продължаване на оценката и смекчаването на потенциалните отрицателни последици от основаното на данни бъдеще на Европа. Въпреки че справедливостта между поколенията може да изглежда като широко понятие, тя е пряко приложима към този законодателен процес;

1.10. отбелязва, че справедливостта между поколенията включва избягване на неблагоприятни екологични въздействия от съхранението на данни върху водата, енергията и използването на земята. Освен това включва и социалните последици, включително риска от изключване в „белите зони“ — или просто неравен достъп. Неизвестните към момента и потенциалните отрицателни последици от ИИ също не следва да бъдат пренебрегвани, а да бъдат разгледани, например чрез общността на ползватели експерти. Общият подход на справедливост ще гарантира, че инфраструктурата за пространствени данни остава достъпна и полезна за всички, независимо от личните характеристики, произхода, ролята или статуса в обществото, като основен компонент на справедлива и устойчива рамка за управление на данните, която обслужва както настоящите, така и бъдещите поколения;

1.11. настоятелно препоръчва прилагането на преразгледаната рамка INSPIRE да бъде съпътствано от задълбочаване на усилията, за да се гарантира, че европейските пространствени данни се събират, съхраняват, обработват и защитават в рамките на Съюза, под европейска правна юрисдикция, в пълно съответствие с правото на Съюза, стандартите за защита на данните и целите на Съюза относно стратегическата автономност и цифровата устойчивост.

2. **ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ**

Аргументи в подкрепа на препоръки 1.1, 1.2 и 1.3

2.1. Един от трайните успехи на сътрудничеството в Европейския съюз е споделянето и съвместното използване на пространствени данни. Създаването на общи рамки за събиране, управление и обмен на геопространствена информация даде възможност на много заинтересовани страни — особено на публичните органи и организациите на гражданското общество на местно, регионално и национално равнище и на равнището на Съюза — да изпълняват по-ефективно своите задачи както в рамките на държавите членки, така и в трансграничен план. Отворените и достъпни пространствени данни са основни инструменти за мониторинг, планиране, оценка и непрекъснато подобряване на процеса на вземане на решения в областта на пространственото планиране. Те подкрепят политики, основани на доказателства, и повишават административната ефективност, прозрачността и отчетността. Държавите членки, действащи поотделно, не могат да осигурят адекватно разработването, управлението, администрирането и оперативната съвместимост на отворени пространствени данни за многоцелево използване от множество заинтересовани страни на цялата територия на Европейския съюз.

Аргументи в подкрепа на препоръка 1.4

2.2. Значението на пространствените данни е все по-тясно свързано с действията в областта на климата, смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него, с предотвратяването на рискове, както и със системите за ранно предупреждение и реагиране при наводнения, замърсяване на въздуха, суши и горски пожари. Отворените пространствени данни ще продължат да бъдат особено важни за укрепването на единния пазар и прилагането на Европейския зелен пакт. Процесът на изготвяне на предложение за изменение на Директива 2007/2/ЕО започна преди

([9]) Вж. стр. 10 от обяснителния меморандум.

известно време и едва по-късно беше добавен към пакета „Омнибус“. Това добавяне няма (екологични) последици за предложението на Европейската комисия за изменение на посечената директива, а предложението е в пълно съответствие с пакета „Цифров Омнибус“. Въпреки че няма нито една цел за устойчиво развитие, която да е изрично посветена на споделянето на отворени данни, широко признат факт е, че отворените и оперативно съвместими данни са незаменими фактори за постигането на целите за устойчиво развитие като цяло. Надеждните пространствени данни подкрепят напредъка по отношение на множество цели, като предоставят информация за изготвянето на политики, проследяват резултатите и позволяват координирани действия в голям мащаб.

Аргументи в подкрепа на препоръки 1.5 и 1.6

2.3. В същото време използването на споделени данни трябва да продължи да се ръководи строго от обществения интерес. Правителствата на равнище държави членки са отговорни за това, а гражданското общество ще продължи да играе ролята на съразработчик и страж, за да гарантира правилното използване на данните. ЕИСК подкрепя подхода на Съюза към отворените данни, който се основава на принципа, че данните трябва да служат на общото благо и да подкрепят целите за устойчивост, но е важно да не бъдем наивни и да останем бдителни по отношение на рисковете от събиране на данни за търговски цели, което може да допринесе за влошаване на състоянието на околната среда, прекомерна експлоатация на природните ресурси, незаконно изхвърляне на отпадъци или обезлесяване, или да бъде приоритизирано поради непрозрачни (международни) причини или разпоредби, свързани със сигурността. ЕИСК отново изразява пълната си подкрепа относно предложението за изменение на Директивата INSPIRE в съответствие с инициативата GreenData4all, особено с оглед на нейното продължаване.

Аргументи в подкрепа на препоръки 1.7 и 1.8

2.4. ЕИСК приветства факта, че се очаква намаляване на техническата и финансовата тежест, но отбелязва, че създаването на специални механизми за финансиране не попада в обхвата на измененията на Директива 2007/2/ЕО. Въпреки това ЕИСК би подкрепил предоставянето на специфични средства на държавите членки, за да се гарантира най-ефективното и достъпно използване на данните в тази все по-зависима от данни ера. Това е особено важно предвид бързото развитие на технологиите, включително бързо развиващата се област на изкуствения интелект, което ще доведе до допълнително увеличаване както на търсенето, така и на стойността на висококачествени и оперативно съвместими данни.

Аргументи в подкрепа на препоръки 1.9, 1.10 и 1.11

2.5. Въпреки че предложението се позовава на Законодателния акт на ЕС за данните (Регламент (ЕС) 2023/2854) ([10]) и Общия регламент за защита на данните (Регламент (ЕС) 2016/679) ([11]), то не разглежда изрично стратегическите предизвикателства и въпросите за справедливостта между поколенията, повдигнати от младите хора по отношение на управлението и използването на данни. При последващите действия, свързани с инициативата, следва да се обърне специално внимание на съхранението на данни, включително на техния енергиен и воден отпечатък, както и на въпросите, свързани със суверенитета и защитата на данните на европейска територия. Въпреки че тези аспекти може да не попадат в непосредствения обхват на Директива 2007/2/ЕО, ЕИСК счита, че заедно с перспективата за младежта те са неразривно свързани с общата цел за осигуряване на дългосрочно управление на европейските пространствени данни, което да е приобщаващо — включително чрез премахване на „белите зони“ в Съюза — устойчиво и достъпно за всички. Разглеждането на тези аспекти е от съществено значение за поддържането на доверието в европейската инфраструктура за пространствени данни, особено в настоящия геополитически, технологичен и свързан със сигурността контекст.

([10]) Регламент (ЕС) 2023/2854 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2023 година относно хармонизирани правила за справедлив достъп до данни и за тяхното използване и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/2394 и Директива (ЕС) 2020/1828 (Акт за данните) (ОВ L, 2023/2854, 22.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

([11]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

3. **ПРЕДЛОЖЕНИ ИЗМЕНЕНИЯ НА ЗАКОНОДАТЕЛНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ**

Изменение 1

Добавяне на съображение (14) към COM (2025) 985 final за изменение на Директива 2007/2/ЕО

във връзка с препоръка 1.11

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
	(14) Предвид стратегическото значение на пространствените данни, попадащи в обхвата на Директива 2007/2/ЕО, следва да се гарантира, че тези пространствени данни се събират, съхраняват, обработват и защитават на европейска територия и под европейска правна юрисдикция. Това ще увеличи правната сигурност, ще укрепи доверието в обмена на данни в публичния сектор и ще приведе рамката GreenData4All в съответствие с целите на Съюза в областта на цифровия суверенитет, киберсигурността и стратегическата автономност.

Изложение на мотивите

Бързо променящият се геополитически контекст налага да се обърне по-голямо внимание на местоположението, управлението и правната рамка, в която се управляват европейските данни. ЕИСК подчертава, че защитата на данните, практиките за споделяне на данни и стандартите за управление се различават значително в различните юрисдикции по света, и че правната рамка на Съюза осигурява особено високо ниво на защита на личните*, публичните и стратегическите данни.

В този контекст ЕИСК счита за изключително важно европейските пространствени данни да се управляват и администрират по начин, който гарантира продължаващо прилагане на европейското законодателство и стандарти, като по този начин се защитават целите на обществения интерес, правната сигурност и стратегическата автономност. *INSPIRE и GreenData4All не съдържат лични данни.

Изменение 2

Добавяне на ново съображение (15) към COM (2025) 985 final за изменение на Директива 2007/2/ЕО

във връзка с препоръка 1.6

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
	(15) Член 18 от Директива 2007/2/ЕО се изменя, както следва: ***Държавите-членки осигуряват определянето на подходящи структури и механизми за координиране, между различните нива на управление, на участието на организациите на гражданското общество и лицата, заинтересовани от ползването на техните инфраструктури за пространствена информация.***

Изложение на мотивите

Целта на изменението е в член 18 да се добави изрично позоваване на организациите на гражданското общество, тъй като използването на споделени данни трябва да продължи да се ръководи твърдо от обществения интерес. Правителствата на равнище държави членки са отговорни за това, а гражданското общество ще продължи да играе ролята на съразработчик и страж, за да гарантира правилното използване на данните. ЕИСК подкрепя подхода на Съюза към отворените данни, който

се основава на принципа, че данните трябва да служат на общото благо и да подкрепят целите за устойчивост, но е важно да не бъдем наивни и да останем бдителни по отношение на рисковете от събиране на данни за търговски цели, което може да допринесе за влошаване на състоянието на околната среда, прекомерна експлоатация на природните ресурси, незаконно изхвърляне на отпадъци или обезлесяване, или да бъде приоритизирано поради непрозрачни (международни) причини или разпоредби, свързани със сигурността. ЕИСК отново изразява пълната си подкрепа относно предложението за изменение на Директивата INSPIRE в съответствие с инициативата GreenData4all, особено с оглед на нейното продължаване.

Изменение 3

Добавяне на ново съображение (21) към COM (2025) 985 final за изменение на Директива 2007/2/ЕО

във връзка с препоръки 1.9 и 1.10

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
	Справедливостта между поколенията изисква да се разработват далновидни политики, в които изрично се отчитат дългосрочните последици от днешните решения за бъдещите поколения. Те включват екологични последици, социални последици и (все още неизвестни) последици от ролята на ИИ в процеса на създаване на пространствени данни. Този принцип е особено важен при събирането, обработката и публикуването на пространствени данни, тъй като тези данни все по-често се използват за осигуряване на информация за избора на политиките с трайни последици за околната среда и обществото. Преходът от Директивата INSPIRE към ориентираната към бъдещето рамка GreenData4All представлява отлична възможност да продължим да оценяваме и смекчаваме потенциалните отрицателни последици от нашето основано на данни бъдеще.

Изложение на мотивите

Въпреки че справедливостта между поколенията може да изглежда като широко понятие, тя е пряко приложима към този законодателен процес. Това включва избягване на неблагоприятни екологични въздействия от съхранението на данни върху водата, енергията и използването на земята. Освен това предполага и социални последици, включително риск от изключване в „белите зони“ — или просто неравен достъп. Неизвестните към момента и потенциалните отрицателни последици от ИИ също не следва да бъдат пренебрегвани, а да бъдат разгледани, например чрез общността на ползватели експерти. Общият подход на справедливост ще гарантира, че инфраструктурата за пространствени данни остава достъпна и полезна за всички, независимо от личните характеристики, произхода, ролята или статуса в обществото, като основен компонент на справедлива и устойчива рамка за управление на данните, която обслужва както настоящите, така и бъдещите поколения.

Изменение 4

Добавяне на параграф 11 към член 1 от COM (2025) 985 final за изменение на Директива 2007/2/ЕО

във връзка с препоръка 1.6

Текст, предложен от Европейската комисия	Изменение на ЕИСК
	11) Член 18 се изменя, както следва: ***Държавите членки осигуряват определянето на подходящи структури и механизми за координиране, между различните нива на управление, на участието на организациите на гражданското общество и лицата, заинтересовани от ползването на техните инфраструктури за пространствена информация.***

Изложение на мотивите

Целта на изменението е в член 18 да се добави изрично позоваване на организациите на гражданското общество, тъй като използването на споделени данни трябва да продължи да се ръководи твърдо от обществения интерес. Правителствата на равнище държави членки са отговорни за това, а гражданското общество ще продължи да играе ролята на съразработчик и страж, за да гарантира правилното използване на данните. ЕИСК подкрепя подхода на Съюза към отворените данни, който се основава на принципа, че данните трябва да служат на общото благо и да подкрепят целите за устойчивост, но е важно да не бъдем наивни и да останем бдителни по отношение на рисковете от събиране на данни за търговски цели, което може да допринесе за влошаване на състоянието на околната среда, прекомерна експлоатация на природните ресурси, незаконно изхвърляне на отпадъци или обезлесяване, или да бъде приоритизирано поради непрозрачни (международни) причини или разпоредби, свързани със сигурността. ЕИСК отново изразява пълната си подкрепа относно предложението за изменение на Директивата INSPIRE в съответствие с инициативата GreenData4all, особено с оглед на нейното продължаване.

Брюксел, 18 март 2026 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Séamus BOLAND